

ЗА САМОСТІЙНІСТЬ,
ЗА СОБОРНІСТЬ,
ЗА ДЕМОКРАТІЮ

НАРОДНА ВОЛЯ

NARODNA WOLA—THE PEOPLE'S WILL

ОДИН ЗА
ВСІХ, ВСІ ЗА
ОДНОГО

PIK XXXI. Ч. 60. СКРЕНТОН, ПА., ЧЕТВЕР, 5 ЧЕРВНЯ, 1941.

ЦІНА ТРИ ЦЕНТИ — PRICE THREE CENTS

SCRANTON, PA., THURSDAY, JUNE 5, 1941. XXXI YEAR. No. 60.

ЧЕКАЮТЬ У НАЙБЛИЖЧИХ ДНЯХ ЗБРОЙНОГО ЗУДАРУ МІЖ БРИТАНІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ В СИРІЇ, КУДИ НАПЛИ- ВАЮТЬ НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА

ГІТЛЕР ЗАЯВИВ ПІДЧАС СТРІЧІ З МУСОЛІНІ,
ЩО РОСІЯ ВИКОНАЄ ВСІ ЖАДАННЯ ЩОДО ДО-
СТАВИ ЗБІЖЖА З УКРАЇНИ І НАФТИ З КАВКАЗУ

СОВІТСЬКИЙ УРЯД ВІДМОВЛЯЄ ДАЛЬШОГО ВИ-
ЗНАННЯ СУВЕРЕННОСТІ ГРЕЦІЇ

Після окупації грецького острова Крета німецькою армією загальна опінія військових обсерваторів заповідає недалекий атак Гітлера на так званий Близький Схід, зокрема на Суєзький канал і на західно-азійські держави. Іраку й Ірану (Персії), звідки британська імперія черпає велику частину своїх нафтових запасів.

Воротами до західної Азії є арабська держава Сирія, що знаходиться під французьким мандатом. Якби Німеччина дістала в свої "руки" її пристані над Середземним морем, вона могла б легко висадити свою армію для підбою азійського континенту. Через те в теперішній хвилі вся увага звернена на Сирію, що може бути в найближчих днях місцем зудару не тільки Німеччини і Британії, але також двох недавніх союзників: Британії і Франції.

Поголоски про висадження німецького війська в Сирії. Уже в той час, як у сусідньому з Сирією Іраку вибухло повстання проти Британії, німці вживали Сирію, за тихою згодою Франції, для переправи літаками війська на поміч повстанцям. Німецькі літаки осідали по дорозі в сирійських летунських базах, а деякі там лишалися. Тоді Британія проголосила, що вважає Сирію ворожою територією і британські літаки бомбардували сирійські летунські порти.

Тепер, по здобуттю Крети, можна вважати певною річю, що німці відкрито окупували Сирію, щоб звідси повести атак на британські території в Азії. Передучора появились вже навіть вістки з Анкари, турецької столиці, що до сирійської пристані Латакія прибули кораблі з німецькими військом, яким вдалось перекрастись через британську блокаду на Середземнім морі. Також з Анкари походить друга вістка, що в останніх часах через Туреччину переїхали сотні німецьких військових спеців, у цивільній одязі і з болгарськими паспортними.

Французький уряд заповідає збройний опір проти Британії. У такій ситуації в Англії піднесли голоси, що британська армія повинна випередити німців і зайняти Сирію. Кажуть, що британська підготовка окупації Сирії є вже в повній ході та що з того приводу прийде до війни між недавніми співниками: Францією і Британією.

Французький уряд у Віші донедавна займав нерішуче становище в справі можливо-го німецько-британського зудару на території свого сирійського мандату. Тепер, під натиском Берліна і власних прихильників до Німеччини кол, по-

зичія уряду Петена яскраво змінилась. Петен покликав з Африки головного команданта колоніальної французької армії, генерала Вейгана, і разом з ним відбув у вівторок два надзвичайні засідання свого кабінету. Після того була видана заява, що Франція буде боронити Сирію проти кожного збройного атак.

Появились чутки, що Гітлер обіцяє Франції постанови договору про перемир'я, щоб дати їй змогу вжити армію і флоту для оборони Сирії проти Британії. Заяви адмірала Дарлана, найбільш активного гітлерівського агента у французькому уряді, заповідають теж, що Франція мусить причинитись до "скорочення" війни, що вказує на можливу активну участь Франції по стороні Німеччини.

Можуть "запросити" німців до Сирії. Найновіші повідомлення з Лондону кажуть, що справа Сирії була обговорена під час понедількової стрічі Гітлера і Мусоліні. Обидва диктатори мабуть порозумілись, що французький уряд має "запросити" держави "осі" взяти Сирію під протекторат та що на основі цього запрошення німецька армія буде висаджена в сирійських пристанях.

Щораз більша уступливість уряду Петена супроти німецьких вимог викликає очевидне невдоволення між французами. Є вістки, що французькі вояки в Сирії масово переходять через кордон до Іраку й інших сусідніх британських мандатів та пристають там до армії "вільної Франції" генерала Де Голя. Два члени французького посольства в Туреччині зрезигнували оноді для протесту проти політики свого уряду.

Сталін виконає жадання Гітлера. Про понедількову стрічку двох диктаторів у Бренерському промику кажуть, що, між іншим, обговорювали там становище совітської Росії. Гітлер запевнив при тій нагоді Мусоліні, що совітська Росія виконає всі жадання щодо доставки української пшениці і кавказької нафти та що обійдеться без військової акції проти неї.

П'ятигодинна конференція Гітлера з Мусоліні мала такий перебіг, що "фірер" диктував, а "дуче" слухав. Між іншим, Гітлер повідомив Мусоліні, що Італія мусить зрестись майже в цілості з своїх претенсій супроти Франції. Як показується, Гітлер купив співпрацю

БРИТАЙСЬКА ПАРТІЯ ПРАЦІ ПРОТИ КОМ- ПРОМІСУ З ДИК- ТАТОРАМИ

Понад 600 делегатів на річній конференції британської партії праці ухвалила майже одностайно резолюцію, в якій заявляють, що британське робітництво відкидає думку про компромісовий мир з диктаторами.

"Стверджуємо нашу постанову боротись далі з нацизмом і фашизмом аж до їх повалення, — сказано в резолюції. — Будемо стояти за таким миром, що поверне свободу і незалежність підбитих народів."

Делегати, що віддали голоси за ці резолюції, репрезентували 2,450,000, тобто кругло півтора мільйона членів робітничої партії. Проти віддали голоси представники тільки 19 тисяч членів партії.

Британський міністер Бевин, що є представником робітничої партії в тісній кабінеті Британії, заявив таксамо у промові по радіо, переданий до Сполучених Держав, що британські робітники будуть поборювати гітлеризм до кінця та що вони відкидають всякий компроміс.

Уряд Петена за таку ціну, що зобов'язався боронити Францію перед італійськими зазіханнями.

РОСІЯ ВІДМОВЛЯЄ ВИЗНАННЯ ГРЕЦІЇ

Йдучи далі шляхом співпраці з державами "осі", совітський уряд визнає окупацію Греції Німеччиною і відмовився вдержувати дальші дипломатичні зносини з представником грецького уряду. Перед тим, як відомо, совітський уряд відмовився дальшого визнання суверенності Бельгії, Югославії і Норвегії.

Після Бельгії, Норвегії і Югославії вже покинули Москву. Грецьке посольство виїде при кінці червня.

На прощання югославського посла, Гавріловича, що свого часу, напередодні німецької інвазії на Балкани, підписав договір приязні між Росією і Югославією, заявили на залізничній станції численні чужі дипломати. Тільки представника совітського уряду не було.

ПРЕДСТАВНИКИ ВОЄННИХ ФЛОТ ПІВДЕННОЇ І СЕРЕДНЬОЇ АМЕРИКИ В НЬЮ ЙОРКУ

Головні команданти і представники штабів воєнних флот Південної і Середньої Америки обідали недавно морські установи в Сполучених Державах. Під час бенкету, що був влаштований в їхню честь адміралом Андрюсом, гості говорили по радіо до населення своїх країн.

АНГЛІЯ НЕ ПРИЗНАЛА ГАЛИЧИНУ ПОЛЬЩІ?

Польський щоденник "Нови Сьвят" повідомляє, що відомий історик східної Європи і голова Славянського Інституту при лондонському університеті, Бернард Парс, пригадує, що уряд Великої Британії ніколи не визнавав кордонів Польщі в такому виді, як вони були в 1939-ому році. В англійській декларації про Польщу з жовтня 1920-го року тих кордонів не признано. Натомість Англія означила польську границю на сході так званою Лінією Керзона. "Нови Сьвят" отверто каже, що Парс відмовляє Польщі права до її так званих "східних кресів", себто до українських і білоруських земель.

Свою думку Бернард Парс висловив на сторінках одного з найповажніших англійських часописів "Манчестер Гардієн".

ЧОГО ХОЧЕ ЛИНДБЕРГ

Тижневик "Либерті" почав низку статей про те, чому Чарлз Линдберг виступає так, як він це робить за останні місяці. В двох перших статтях показано, що Линдберг є крайню самодурною людиною і що він все робив дотепер з вирахованням на як найбільший заробіток. При цьому він відчувився цілком від своєї рідні, давних приятелів та ідеалів, які промовідував його батько. Ставши незвичайно багатий людиною, Линдберг тепер обриває думки "свіжих багачів", які бояться втратити свої мільйони і свої впливи.

ЯПОНСЬКА НЕБЕЗПЕКА ВЕЛИКА

Сенатор Джордж Норрис з Небраски висловив здивування, що президент Розевелт у своїй промові не згадав про Японію. Норрис каже, що Японія готова напасти на Сполучені Держави без ніякого попередження і тому треба тримати все належну безпеку проти неї.

ПОМЕР ВІЛГЕЛМ ДРУГИЙ

В Дорн, Голандія, помер вранці, в середу, 4-го червня, бувший німецький кайзер Вільгельм Другий, у 82-ому році життя. Його мабуть похоронять у Берліні.

ЗРІСТ ЮНІЇ К. І. О. У ФОРДА

Від часу голосування у фабриках Форда в Дітроїті, до юнії автомобільних робітників, яка є членом К. І. О. припустило ще 21,000 членів, так що в згаданих фабриках та юнія нараховує тепер більше як 75,000 членів у фабриках в Ривер Руж і Лінколіні. Нові члени це в більшості ті, що раніше належали до автомобільної юнії Американської Федерації Праці, якої головою є Гомер Мартин.

На перестуках перед Радою Праці були шпигуни Форда, які слідили за робітниками і робили на них доноси, розкривають діяльність так званого "службового департаменту" компанії Форда. Вони кажуть, що кожного, хто вступав до юнії, називали комуністом та передавали списки учасників юнійних зборів Фордовому начальству.

Юнія незабаром пічне переговори з управою фабрик про новий контракт. Вона домагається 10-центової підвишки для робітників на годину, заведення системи старшинства та робітничих наглядачів "стурдс" в поодиноких відділах фабрик.

МОСУЛЬ В РУКАХ АНГЛІЙ- ЦІВ

Англійська залога зайняла важне місце Мосуль у північній частині Іраку. Мосуль лежить серед великих нафтових піпль, які Німеччина пробувала захопити під свій вплив при допомозі повстанчого уряду, який вже втік до Персії.

ПОМЕР ЛУ ГЕРІГ

В Нью Йорку помер відомий бейсбольний гравець, Лу Геріг, який кілька літ тому здобув собі славу не тільки найкращого гравця, але й незвичайно чесного спортсмена. Він був примушений кинути бейсбол після того, як в нього проявилась дуже рідка недуга спини, подібна до дитячого паралічу. Вона розвивалась непомітно, однак постійно, і Геріг вже місяць тому ослаб так, що не міг виконувати своїх обов'язків, як член ларольної комісії Нью Йорку. При смерті мав несповна 38 років. В похороні взяли участь високі міські істейтові достойники з мейором Ла Гвардією на чолі.

УРЯД ДОМАГАЄТЬСЯ ПРАВА КОНФІС- КУВАТИ ПРИВАТНЕ МАЙНО

В сенаті внесено проект закону про те, щоб уряд мав право перебирати на себе приватне майно, яке він вважає необхідним для належної підготовки оборони держави. Подібний закон існував під час останньої війни. Тепер внесено цей проект на домагання департаментів флоту і війни та управи оборонної продукції. За конфіскацію майна уряд давав би відшкодування в такій висоті, яку вважатиме відповідною. Від тої оцінки власник забораного державою майна має право відкликати до суду.

Проти цього закону негайно піднялась невелика але гостра опозиція. Вона піднімає головні два закиди: що в проекті не сказано, на який час президентові дається це надзвичайне право, та на як довго уряд може перебрати приватне майно, яке він вважає необхідним для належної підготовки оборони держави.

ВАЙНЕНТ ПРИЇХАВ ПО БІЛЬШУ ПОМІЧ ДЛЯ АНГЛІЇ

Американський амбасадор в Лондоні, Джон Вайнент, який приїхав до Вашингтону на короткі відвідини, відбув цілу низку нарад з президентом і з урядовцями, які керують доставкою харчів, зброї і амуніції для Англії. Поголоски, що він привіз до Америки мирові умови, передані англійцям Рудольфом Гессом, рішуче заперечено. Також заперечено вістки, що Англія домагається негайного вступлення Америки у війну, та що в протилежному випадку вона зачне переговорювати з Гітлером. Англія, по словам Вайнента, не думає про інший мир як тільки після перемоги над Гітлером. Доказом цього є одностайне становище англійської партії праці,

яка 2,450 тисячами голосів проти 19 тисяч рішила продовжувати війну до часу, аж нацизм буде переможений. Одним з головних завдань Вайнента є подбати, щоб транспортні американської зброї і воєнних матеріалів доходили до Англії без перешкод, та щоб Америка поповнила англійські втрати в кораблях. В цій останній справі пороблено вже деякі заходи, а іменито передано американським кораблям весь транспортний рух вздовж американських берегів і транспорту до Австралії і Нової Зеландії. Звільнені тим способом англійські кораблі зможуть бути вжиті для довозу потрібних засобів до Англії.

ЗДАВЛЯТЬ ПРОТИДЕР- ЖАВНІ ВИСТУПИ

Державний адвокат, Френсис Биддел, заявив в промові перед конференцією про суспільну опіку, що уряд Сполучених Держав безоглядно припинить всякі протидержавні виступи і акції в цей, для американської демократії небезпечний час. Він також висміяв твердження Линдберга, що американці втраять свою свободу, коли будуть боротись проти диктатури, себто за перемогу демократії. Биддел пригадав, що Сполучені Держави вели п'ять великих воєн і не загубили своїх свобод.

ЯПОНСЬКА ТОРГОВЛЯ З СС- СР І НІМЕЧЧИНОЮ ЗРОСТАЄ

Американські влади і преса підкреслюють, що торгівля Японії з Німеччиною зростає в останньому часі на 500 відсотків. Японські продукти, а також привожені до Японії американські й інші товари перевозять відтіля совітською сибірською залізницею до Німеччини. Японія щораз більше зв'язує своє господарське життя з державами "осі" і використовує мирні відносини з Сполученими Державами, щоб помагати Німеччині. Ріжні урядові і громадські кола у Вашингтоні домагаються, щоб наложити нове ембарго на вивіз товарів до Японії, а на

ЧАРЛЗ ГЮЗ ЗРЕЗИГ- НУВАВ

Председатель Найвищого Суду, головний суддя Чарлз Гюз, зголосив свою резигнацію з посади президента Розевелта. Вона увійде в життя 1-го липня. Як причину подав свій вік — йому тепер 79 літ — і стан свого здоров'я. Президент висловив Гюзови з цього приводу свій глибокий жаль та признання для його заслуг, чесності та незвичайно широкого правничого образования.

Хто буде наслідником Гюза, ще невідомо. Припускають, що Розевелт іменує на його місце Роберта Джексона, теперішнього генерального прокуратора.

ПІДВИШКА У ПАКАРДА

Автомобільна компанія Паркарда погодилась дати своїм робітникам 8 центів більше на годину та один тиждень платних вакацій. Робітники, що не скористають з вакацій, або будуть примушені через навал праці остати на роботі, отримають 40 доларів вакаційного "бонуса".

ПІДВИШКА У КРАЙСЛЕРА

Юнія Автомобільних Робітників заключила новий контракт з компанією Крайслера. Робітникам признано 8 центів підвишки на годину.

можливі японські репресії відповісти негайно силою.

Народна Воля

NARODNA WOLA — THE PEOPLE'S WILL

Орган Українського Робітничого Союзу в Скрентон, Па. Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу, за винятком державних американських і українських свят.

Ukrainian paper published every Tuesday, Thursday and Saturday, except on National or Ukrainian holidays, by the Ukrainian Workingmen's Association, 524 Olive Street, Scranton, Pa.

Entered as second-class mail matter June 16, 1913, at the Post Office of Scranton, Pa., under the Act of March 8, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, of the Act of October 3rd, 1917, authorized July 10th, 1918.

НАРОДНА ВОЛЯ

ПЕРЕДПЛАТА:	SUBSCRIPTION RATES:
В Сполучених Державах з виїмком Скрентон, Па., на рік \$3.00	In the United States (except Scranton, Pa.), per year \$8.00
На пів року \$1.50	Per 6 months \$4.00
В Канаді, закордоні і в Скрентон, Па., на рік \$5.00	In Canada, foreign countries and in Scranton, Pa., per year \$5.00
На пів року \$3.00	Per 6 months \$2.50

Телефон: 2-8897 Telephone: 2-8897

Ціна поодинокого числа 3 центи Single copy 3 cents

Адреса — Address NARODNA WOLA, 524 Olive Street, Scranton, Pa.

За оголошення редакція не відповідає

Я — АМЕРИКАНЕЦЬ

Серед передконвенційних приготувань і конвенційної гарячки перейшов у нашої організації майже непомітно день, в якому американське громадянство відзначало факт свого американства. В третю неділю травня влаштовано по цілих Сполучених Державах "День пригадки, що я — американець". На публичних майданах, у школах, по радіо, парадами, концертами і вічнями підкреслювано, що це значить бути американцем. Ветерани давних воєн, молоді, що скінчили двадцять-перший рік життя і вступили в активне виконання своїх громадянських прав, свіжо натуралізовані горожане, шкільні діти і сивоволосі біженці з притолочених диктаторськими чобітьми країв висказували свої думки про те, що на їх думку значить бути американцем, мешканцем і громадянином найбільшої демократичної держави у світі.

Та ледви чи хто з них зумів краще висказати те, що може дати і по в великій мірі дає людям Америка, як це зробив шістьдесят літ тому Іван Франко. У своєму вірші "Не забудь юних днів" він казав:

Лиш хто любить, терпить,
В кім кров живо кипить,
В кім надія ще лік,
Кого бій ще манить,
Людське горе смутить,
А добро веселить —
Той цілий чоловік.
То ж як всю життя путь
Чоловіком цілим
Не прийде тобі бути, —
Будь хоч хвиличку ним.

В теперішній час, на величезних просторах світу, чесним, відважним, ідейним та талановитим людям неможливо бути "чоловіком цілим" ані тої "хвилички", що про неї пише Франко. Так, терпіти їм вільно, але любити та виявити ту любов можуть тільки до того, що їм наказують диктатори. "Смукток" і "веселість" приписує їм пропаганда і цензура. Урядові накази рішають, що є "добро", а що "зло", і тільки такий бій їх може "манити", на який пішли їх воля диктатора й наказ його капіталів.

І в цьому саме є велич і гордість Америки, що тут людина, коли захоче і коли в неї для цього є сила і воля, то може бути "чоловіком цілим" чи "хоч хвиличку", чи "в юні дні, дні весни", чи — ціле своє життя.

ФРАНЦУСЬКЕ КРУТІСТВО

Заховавшись за честь колишнього оборонця Вердену, а теперішнього голови держави, маршала Петена, французькі політики торгують своїм народом і його колоніями у спосіб, який що день то більше заплямовує гордий колись прапор французької республіки. Впевняючи світ, а особливо Америку про своє "достоїнство в нещасті", раніше Лавал, а тепер Дарлан виходять далеко поза межі договору про перемир'я з Гітлером і прикладають всіх зусиль, щоб захопити як найбільше округин з диктаторського стола.

Такою першою ганьбою Франції була видача політичних біженців, що шукали захисту у Франції в той час, коли там був демократичний уряд. Десятки, коли не сотні іспанських республіканців, німецьких соціалістів, італійських противників фашизму та бельгійських і голандських патріотів помандрували на тортури і смерть з рук німецького гебітапо, еспанських жандармів та італійської "оври", видані французькою владою всупереч непорушним міжнародним законам про право азилу.

Далі почалося залягання до Гітлера на економічному полі і сьогодні неюкупована Франція і французькі колонії постачають тисячі тон потрібних йому для ведення війни сировини. Гітлер звільнює сотні тисяч французьких полонених під умовою, що вони будуть працювати у французьких фабриках — для нього. А французька флота стріляє на британські військові кораблі, якщо вони пробують переловити на морі транспорти, які плывуть під французьким прапором з ладунками для німців.

В останні часи французькі правителі пішли ще далі. Квітневий швидкий похід моторизованих німецьких дивізій через Лібію став можливим після того, як німці успішно перевезли ті дивізії не до береженої англійською флотою Лібії, а до "невтральної" французької колонії Тунісу. Забурення в Іраку підсилювали німецькі літаки й офіцери, перевезені літаками через Сирію, де вони організувались для

дальшого полету. На протест проти того французький губернатор Сирії відповів, що німецькі літаки "були примушені осісти" і зараз відлетіли, що було очевидною неправдою.

Тепер є вістки, що Франція дозволяє німцям збирати більші військові відділи в Сирії, разом з тенками і моторовими колонами, для нападу на Ірак і Палестину. Дарлан знову цьому заперечує, однак йому вже ніхто не вірить. Крутість французької реакції, яка завдяки Гітлеру захопила владу над рештками французької імперії, вже не в силі заслонити факту, що давний республіканський прапор Франції шораз нахабніше заступає — свастика.

АРАБИ Й СУЧАСНА ВІЙНА

Останні події спрямували увагу світа на арабів, яким доля призначила відіграти таку саму важну роль в цій війні, як вони відіграли в останній. Всього є около 50 мільйонів арабів, з яких около 11 мільйонів живе у властивій Арабії, чотири мільйони в Сирії, три мільйони в Іраку, один мільйон в Палестині, 14 мільйонів в Єгипті, 700,000 в Лівії й 16 мільйонів у французькій Африці.

Серед арабів існують значні расові й релігійні різниці, але, як сказав один авторитет, арабами є всі, для кого "центральним фактом історії є Могамед і пам'ятка арабської імперії, та які в додатку плекають арабську мову і її культурну спадщину як свою спільну власність". Ця арабська імперія в свій час простягалася від своєї бази на середньому сході до північного берега Африки до Іспанії.

Сьогодні серце арабського світа є в Азії, хоч спільне почуття об'єднує всі арабські народи. Пробудження арабів почалося в Сирії в останньому столітті і виявилось перед останньою війною в сформованні комітету арабського братства. Підчас останньої війни альянти покористувалися цим націоналізмом для підтримки революції проти турецьких правителів. Але альянтська перемога не принесла об'єднаної арабської держави. Пан-арабізм є пайсильніший в арабській Азії, але навіть тут він є пересканий династичними та іншими спорами.

В 1936-ому році низка держав підписали в Багдаді договір арабського братства і союзу, а такі недавно, в 1940 р., 50 арабських провідників зібралися в Каїро, щоб здійснити арабську солідарність. Однак нема дійсної єдності. Хоч Єгипет є найбільш розвиненою арабською країною, то єгипетські націоналісти є більш єгиптянами, як арабами. Пан-арабізм не є те саме, що пан-ісламизм — єдність всіх могомеданських країн, — бо його підтримує багато християн, але обидва рухи дещо себе покривають.

Держави арабської Азії повстали з розібраної турецької імперії, крім самої Туреччини. Вони включають:

Сауді Арабія, нова держава на арабському півострові між Червоним морем і Перським заливом, об'єднана силою її правителя, Ібн Сауда, який затримав стислу невтральність у війні. Півостров обіймає також імамат **Ємен**, другу незалежну державу, яка має сумнівні стосунки з Італією, але яку поважає присутність британської сили в поблизу до Адену і через Червоне море в Сомалі.

Ірак, в долинах Тигра й Евфрату, є великої стратегічної ваги через свої нафтові поля і свою позицію як база повітряної комунікації з Індією. Після останньої війни він був створений як британський мандат, але завзята агітація привела до признання його державності й допущення до Ліги Націй в 1932-ому році. На підставі договору з 1930-го року Ірак завідує своїми внутрішніми справами, але Британія має право (подібне до

того, що має в Єгипті) втручати там повітряні бази і розміщувати військо. Німці, оперуючи з поблизу Іраку (Персії), вели широку пропаганду в Іраку і діяльність п'ятої колоюни привела там до недавнього державного перевороту.

Трансйорданія, штучно створена буферна держава між іншими, є мандатною територією в договірному стосунку з Великою Британією. Її правитель, емір Абдула, є відкритий у своїх пробритійських заявах.

Палестина також є мандатною територією. Чергові арабські бунти проти намагання створити сіоністичну державу в Палестині привели в 1939 році до скликання конференції в Лондоні, вислідом якої було припинення жидівської імміграції до Палестини й обмеження жидівського закупна землі. Ця концесія і гострі заходи мандатної влади дали країні подивляючу кількість єдності від вибуху війни, не дивлячись на тяжкі економічні клопоти.

Хоч жиди не приймають цієї нової політики, вони рішуче виступають проти агресії осі. Все такі нацисти всіли сприяли багато арабського настрою проти британців, граючи на "англійсько-жидівській конспірації". Від коли італійці бомбардували палестинський порт Гаїфу, вбивши багато арабів і знищивши їх мошею, італійська пропаганда має мале значіння. Гаїфа, що лежить при кінці нафтового проводу з Іраку, є важною базою для набору нафти.

Сирія і Ліван є французькі мандатні території, положені стратегічно при західних дверях Туреччини. Сирійці чули сильно зневажені, що не стали осередком незалежної арабської держави, і після довгої боротьби примусили уряд Блума надати їм незалежність, подібну до тої, що має Ірак, але ця умова ніколи не була ратифікована. В Сирії тепер великий неспокій. Хоч її французькі правителі є лояльні до уряду у Віші, багато сирійців і французів утікли до Палестини, щоб вступити до війська вільних французів. Відбуваються харчеві розрухи і безпорядки і трудно дізнатися, чи заохота походити від агентів "осі", націоналістів або прихильників де Гола. Французькі війська демобілізовані до 20,000, але є повідомлення про заходи "осі" привести запаси й військо до Сирії.

До недавня — й особливо підчас періоду британських успіхів проти італійців — арабський сентимент розвивався сприятливо для альянтської справи. Хоч націоналістична діяльність від останньої війни була у великій мірі звернена проти британської і французької контролю та проти підтриманої британцями сіоністичної держави в Палестині, арабські провідники не мають бажання підчинитися пануванню "осі". Все такі нацисти вміло використали націоналістичні й династичні інтриги і нема сумніву, що їх недавні успіхи на Балкані зміцнили руки їх агентів.

У теперішній ситуації багато буде залежати від становища Туреччини. Багато буде

СОВІТСКА КУЛЬТУРА

Шангайська "Зоря" наводить розмову з людиною неросійського походження, яка за останніх 15 літ вісім разів переїхала Сибірським шляхом. І що ж цей досвідчений подорожник підкреслює? Самопиху совітського уряду, погорду до чужої культури, зоологічний націоналізм.

"Серед совітських урядовців, — мовляв, — які посилаються за кордон, коли вони руські, великороси, доводиться спостерігати все більше патріотів. . . . Поскілки ж це все півінтелігентні, то й націоналізм їх має більш-менш зоологічний характер. Вони, наприклад, щиро переконані, що найкраща країна в світі це СССР; тільки в ній все добре, а в інших все зле. Культурний англієць признає, що німецькі фарби кращі й дешевші за англійські; культурний американець згодиться, що в Німеччині виробляються найточніші прилади для всяких вимірів, але совітський громадянин вперто запевнятиме, що все найкраще робиться лише в СССР."

Коли ви добре з совітським громадянином познайомитесь і він почує довіру до вас, то буде майже несвідомо називати все добре "русским", як, наприклад: русські папіроси, русська водка, русське шампанське, а все сумнівне та всі фальсифікати називатиме "совітським". Совітські урядовці так самозаконані, що навіть чужих мов не вчать. Оповідачеві довелося чути не від одного совітського представника за кордоном: "Нащо нам знати чужі мови? Нехай чужинці навчаються по руски та й говорять з нами по руски". В останні часи зарозумілість збільшилася під впливом тих придбань, які зробив СССР на підставі союзу з Німеччиною.

Який же в дійсності ступінь культури в цій "найкращій державі"? Про це найкраще свідчать стан науки та студіюючої молоді. Самі московські "Известия" це признають. Та найгірше справа стоїть з студентами, з молоддю. Це дійсно "мученики науки".

"Бувша комсомолка" так пише про це в статті про "Сучасну Росію", надрукованої в ньюйоркській "Н. Р. Слові":

"Молодість — це весна життя. Але совітська молодь не знає ні весни, ні квітня, ні кохання. Для особистого життя совмолось не має часу. Всі сили, всі молоді соки видаються на будівництво майбутнього комунізму по сталінському рецепту. Заробітна плата жебраків. Помешкання нема. Доводиться жити в 'общешитіях' по 20 осіб в одній кімнаті. Треба вчитися, заробляти на життя й виконувати приписану міру 'громадського навантаження', тобто: примусової 'громадської роботи'. На сон залишається 4-5 годин. Дехто з партійної молоді має стипендію, але такі малі, що й на хліб не вистачає. Студенти, як виходять на вулицю, позичають ожин в другого не лише верхню одіж, а й штани. Щоб дістати обід, треба чистити три черги: коло каси, коло кухні й коло столу, щоб дістати місце. В чергах пропадає весь обідений відпочинок. Страва зла. Лютують хвороби на шлунок. Доля студенток ще страшніша. Платня дівчатам

залежати також від долі Іраку, не лише ради його самого, але й ради його впливу на інші арабські держави. Нюда з цих держав не може зібрати великі сили на допомогу Британії, але якщо Британія має вдержати свободу акції на середньому сході, вона мусить мати що найменше пасивну добру волю його мешканців.

ПОСИЛЕНИЙ НАГЛЯД ЗА ПІДОЗРИМИ ОСОБАМИ

Після кількох відомих і більшої кількості не розголошених вибухів, випадків і пожеж на великих фабриках, у яких можна було підозрівати саботаж, федеральний уряд і стейтові, місцеві, а також військові власті послали сліжку і нагляд за підозрими особами. Вони звернули особливу увагу на людей, які їм відомі як члени комуністичної партії, Німецько-Американського Бунду, італійських фашистських організацій та інших груп, щодо яких є підозріння у симпатіях до держав "осі" і до СССР.

З різних місцевостей надходять відомості, що управи фабрик, які виконують важні воєнні замовлення, дуже пильно розпитують нових робітників, хто вони, звідки, до яких організацій належать і з якого народу походять. Робітників імігрантів, хочби й горожан, піддають не тільки допиту, але й слідають за ними, хоч і приймуть на працю. Роблять це особливо з робітниками німецького, італійського, еспанського, а також і ірландського та іншого походження, головню ж у тих групах, про які відомо, що в них поширені фашистські, комуністичні і проти-англійські настрої. При цьому не дуже дивляться, чи хто був тільки "проти лордів", чи взагалі проти Англії.

У важних пристанях, як Нью-Йорк, Бостон, Філадельфія, Норфолк, Нью-Орлінс, Сіетл, Сан-Франциско, Сан-Дієго і ін., незвичайно скріплено бережну сторожу і нагляд за магазинами і докуми, особливо після пожеж в Джерзі Сіті. На жадання деяких організацій і поодиноких впливових

по канцеляріях від 120 до 180 карбованців, а черевки від 100 до 200 карбованців, плащі — 500 карбованців, а суконка — 200 карбованців. Більшість совітських урядників ходять на службу в "тапочках" — гумових виступах, що по інших краях вживаються для купання. Живуть хлібом і водою, щоб зібрати на черевки. Та коли й зберуть гроші, не все дістануть, бо черевки привозять певними числами. Наприклад, весь транспорт число 39 і 40, а другий знов 34 й 35. Тому взуття надзвичайно бережуть. Коли на вулиці захопять дощ, студентки скидають черевки й мандрують босі. На всяку краше вбраву дивляться з заздрістю й злобою.

"Бідні совітські дівчата. Їх силою позбавили радощів існування, відняли їм найдорожче — молодість. Змусили їх забути про особисте життя в ім'я безглуздих фантазій крівавого диктатора. Половина всіх дівчат краю не замужні. Через брак помешкання й низьку заробітну платню молоді не може дружитися. Коли й женяться, то живуть окремо по 'общешитіях' і час від часу зустрічаються лише в лазні. Уряд звик до того і лише видає наказ касієркам лаязень, щоб, продаючи квитки парам, жадали пашпортів, чи вони дійсно одружені."

Наслідком таких умов життя, не маючи родинного огнища, молодь гине від піяństwa, хуліганства, самогубства. Нераз в часописах появляються такі вістки: "Двадцять п'ятих комсомольців згвалтували дівчину, яка верталася з роботи. Померла в лікарні, не прийшовши до свідомості." В сямім центрі Москви, в "общешиті" троять дівчата, залишаючи записки: "Час позбавити молодості, родини й материнства. Ради чого?"

Бандитизм серед молоді — звичайна річ.

провідників в конгресі й сенаті, військові власті почали пильніше приглядатись до зв'язків та переконань покликаних до армії рекрутів, а навіть резервних старшин. Скріплено проти-розвідку у самій армії, особливо у важних фортах, в летенстві, та на воєнних кораблях.

Відновив свою діяльність також і комітет Даеса. Він тепер перестав "вганятись за газетними заголовками" і веде свої ріжнородні слідасть більш обережно, при допомозі федеральних властей, скупчуючи свою увагу головню на комуністів.

Для цієї цілі переглядають, наприклад, в Нью-Йорку підписи на петиціях, якими комуністи домагались, щоб поставити під голосування їх листи кандидатів на міські і стейтові уряди. Те саме роблять в інших стейтах та містах. Імена підписаних порівнюють зі списками робітників в оборонній індустрії, при будові кораблів і на військовій службі.

Найдених таким способом комуністичних симпатиків і комуністів звільнюють з праці "з адміністративних причин", часто без ніякого переслухання. Таксамо поступають з членами Бунду та інших організацій, яких списки є в руках комітету Даеса або "Еф-Бі-Ай". Десятки робітників звільнено вже з праці у Філадельфії, де комітет Даеса представив поліції список 280 комуністів, що працювали при будові кораблів, в арсеналі і при інших державних роботах. Про подібну сліжку і звільнення повідомляють також з Шикаго і з Пітсбурга.

З Вашингтону повідомляють, що в теперішньому напруженні уряд бдливо вживає більше "дискретних" методів, ніж підчас попередньої світової війни. Федеральне слідче бюро приготувало вже заздалегідь списки осіб, відомих з того, що сприяли Гітлеру, Сталінові, Мусоліні, генсралави Франко або Японії. Переведена також точна класифікація того, який вплив хто з них має. На випадок потреби влада зробить так чи інакше нешкідливими зразу тих осіб, що можуть бути більше небезпечні чи то через свій вплив, чи через становище, яке займають, або працю, яку виконують. Нераз швидко терпить "невиразний симпатик", який міг би мати доступ до важного варштату, а не буде заціпленний "завязаний" комуніст чи нацист, який не може зробити ніякої шкоди, хочби й хотів.

Всі ті факти вказують, що Америка приготується поважно до надходження подій і буде старатись, щоб її сили не нарушили ніякі "внутрішні вертілники". Це й підкреслив у своїй останній промові президент Розевелт, який дуже виразно зазначив, що уряд вже приймає заходи проти того, щоб в Америці не прийшла до слова і сили "п'ята колона".

ПЕРЕСЛУХАННЯ БРИДЖЕСА

Геррі Бريدжес, юний лідер з Сан-Франциско, підчас переслухання в справі закидів приналежності до комуністичної партії, що мають бути основою для його депортації.

ВЧАСНЕ ЛІКУВАННЯ НЕДУГИ РАКА

Хоч квітень був призначений прокламацією президента місяцем для поборова не-дуги рака (пістряка), то, однак, боротьбу проти тої недуги треба вести постійно кожного місяця, якщо мають прийти бажані успіхи. Таку думку зробило Американське Товариство для Контролі Пістряка.

Помимо того, що в Сполучених Державах та недуга займає друге з ряду місце серед причин смертності, то часто її можна вилікувати, якщо вчасно висліджені на са-тих початках лікована. Для того вказування публіці на-агу періодичних лікарських оглядів це перший крок для поборова недуги, як пода-ють урядовці медичного то-варства.

У випадках недуги пістряка грудей, котрі становлять най-більш звичайну форму тої ж недуги, при допомозі точного медичного догляду виліковано около 4,000 жінок на протязі останніх дванадцяти місяців. Однак на протязі того самого часу померло 14,000 померло на недугу пістряка грудей. Ме-дичні власті твердять, що я-кщо 9,000 людей можна би бу-ло врятувати, якщо б примі-нено вчасне лікування.

Ціле лихо полягає в тому, що на самих початках тої не-дуги людина часто не відчу-ває ніякого болю і для того не хоче вірити, щоб не-дуга дійсно шось погано-го, особливо коли їх нічого не болить. Тимчасом недуга мо-же розвинути до тої міри, що лікування покажеться вже неможливим. Наприклад, одна перших ознак недуги пістря-ка грудей це часто невелика тверда гульочка. Вона може не боліти і бути невидною для ока, за вийком, що її можна відчутти при допомозі дотик-у. Однак на кожну таку ознаку треба звернути увагу компе-тентного лікаря. Медичні спе-ціалісти заявляють, що це не-пущать якраз бути початком

росту пістряка, але, однак, ні-хто не повинен відтягати від-повідних лікарських оглядів. Інший незвичайний стан гру-дей може бути або не бути оз-накою пістряка, але завжди треба засягати опінії лікаря.

Ті лікарі-спеціалісти, котрі займаються лікуванням пістря-ка, кажуть, що число випад-ків недуги пістряка грудей по-стійно збільшується. На кож-них вісім жінок, в котрих бу-ла розвинена та недуга 1920 року, тепер припадає по оди-нацяті таких, що падають її жертвою, або збільшення на 35 відсотків за останніх два-цять літ. Однак сталі винахо-ди і розвиток медичної науки відносно недуги роблять свій поступ в лікуванні постійно зростаючого проценту випад-ків пістряка. Лікування пістря-ка грудей сьогодні перево-диться при допомозі операції, пересвітлення (екс-рей) або радія, або всіх тих способів разом.

Статистичні таблиці, які пе-реховались довгими роками, виказують, що жінки найбіль-ше виставлені на недугу пі-стряка грудей, це ті, котрим вже минув сороковий рік жит-тя. До тої групи належать де-в'яносто відсотків усіх випад-ків тої недуги. Але далші до-слідки показують, що побіль-шилось число жінок, діткне-них тою недугою, у віці около трицяти років. З певних, до-тепер ще неясних медиком причин, у бездітних жінок скорше розвивається недуга пістряка грудей, ніж у мате-рних, котрі кормлять грудьми своїх дітей. У чоловіків пі-стряка грудей являється рідким явищем, хоч від часу до часу доносять про такі випадки.

Медичні власті ще до цих пор не знають точно про при-чини пістряка грудей. Однак наука в тому напрямку даль-ше робить свій постійний по-ступ. Але медики є певні того, що через кооперацію публіки, даліше через добровільні лі-карські оглядини, переводжу-ючи періодично, недугу можна завчасу відкрити та успішно лікувати. Даліше вони кажуть, що коли буде кооперація зі

сторони публіки, то вчасне лі-кування пістряка грудей при-несе бажані успіхи в трьох ви-падках на кожних чотири.

Загальна Рада — ФЛІС

ПРИМІНЕННЯ ЗАКОНА ПРО ГОДИНИ ПРАЦІ

Закон, яким встановлено мі-німальну платню і обмежено години праці в індустріях, що продукують вироби, продава-ні в міжстейтовій торгівлі, по-падає дуже рідко в пресу. Га-зети, видавані або підтримува-ні великими корпораціями, лиш деколи згадують про те, як цей закон примінюється, та взагалі, що він є в силі.

Тимчасом вся американська промисловість намагається під пильним наглядом Адміністра-ції Закону Про Години Праці і Платню, яка підлягає Депар-таментови Праці і має свої окружні представництва у два-нацяті більших містх Амери-ки. Окружні ті обіймають по кілька стейтів, а бюро в тих округах "організують" одну індустрію за другою, встанов-люючи умови, на яких цей за-кон пристосовується до під-приємств та робітників, вишу-куючи порушення того закона, та добиваючись кари на його порушників.

Як розсліджується і за що обжаловується підприємств, які викручуються від викону-вання постанов закона про го-дини праці і платню, показу-ють звіт доповіді окружного відділу Дивізії Платні і Годин у Філадельфії за останні дні травня. В тому часі внесено оскарження, арештовано або поставлено під "загляд" власни-ків або управи ось яких під-приємств:

Перед судом в Скрентоні обжаловано ювілерську спіл-ку, що має свій відділ в Менс-філд, Па., за порушення зако-на про працю, та за злочинну фальшиву інформацію, яку та компанія подавала окружному федеральному судови.

Згаданий спілці закидається, що її власники не платили мі-німальної платні, не платили півтора платні за позачасову працю, не тримали належних реєстрів робітників і заплати,

та взагалі не придержувались робітничих законів. Згідно з тимчасовим підрахунком Диві-зії Платні і Годин, компанія недоплатила своїм робітникам яких 7,000 доларів. Ті гроші належаться біля 70 теперішнім і давним робітникам підприєм-ства.

В жалобі, внесеної прокура-тором Дивізії Годин і Праці, говориться, що деякі робітни-ки працювали по 84 години на тиждень та діставали до жовтня 1940 пересічно по 20 центів за годину, а пізніше по 25. Тимчасом мінімальна плат-ня вносить тепер 30 центів за годину, а півтора платні нале-жить за кожну годину вище 40 годин праці на тиждень.

Таксамо перед федеральним судом в Скрентоні обжаловано власника сигарової компанії з Йорк, Па. Там розкрито, що деякі робітники не діставали більше як 14 центів за годину. Їм казали записувати на карт-ках, на яких зазначається число вироблених годин, мен-ше годин, як вони дійсно пра-цювали. В противному разі грозили їм звільненням з пра-ці. Власника обжаловують не тільки за порушення закона про години і платню, але та-кож за фальшування своїх ре-кордів, що є поважним злочи-ном. Дивізія Годин і Платні домагається доплати залеглих заробітків 40 робітникам в сумі біля 4,000 доларів.

У Філадельфії арештовано власника одягової робітни-ки, який пофальшував був реєстри своїх робітників і їх платні, не платив їм за "овертайм", а пізніше закрити свій варштат. Його випущено на волю за за-логом \$2,500. Прокуратор до-магається, щоб стягнути з нього залеглу робітничу плат-ню та покарати за підбрюль-вання платничих реєстрів.

Повищі приклади показу-ють, що "закон не спить" і що покривжені робітники, визис-кувані по "свет-шапс" хлопці й дівчата, обманювані чи за-страшувані старші робітники, особливо ті, які не знають добре англійської мови, та взагалі всі, на кому несовісні підприємці хотіли б "добробля-

тись", можуть найти і певно найдуть охорону в установах і законах, які американське робітництво вибороло собі за останні роки.

ПОДЯКА (Либерті Стіл, Огайо)

Я, нижче підписаний член, складаю сердечну подяку у-рядникам У. Р. Союзу за уді-лену мені допомогу з фонду бідних, котра мені дуже при-далася. Желая як найліпшого розвою У. Р. Союзови. Такса-мо дякую урядників 247-го відділу У. Р. С. і всім членам за чотирьо-місячний розмет, заплачений за мене підчас мо-єї слабости, який мені тепер подарували. Тому желаю як найбільшого розвою нашій до-рогій організації.

Дмитро Матвій
член відділу 247 У. Р. С.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА (Баунд Брук, Н. Дж.)

Помер довголітній член від-ділу 166 У. Р. Союзу в Менвил, Н. Дж., Юрко Бережанський. Покійний вступив до Україн-ського Робітничого Союзу в 1912-ім році, до 8-го відділу в Пінсбург, Па. До 166-го від-ділу перейшов за переступним листом в 1920 р.

Покійний був делегатом на першій головній конвенції і був добрим членом весь час. Походив з села Рябей, повіт Ліско, Західна Україна. Поли-шив сиротами 8 дітей, одну дочку і 7 синів. Три сини жо-наті, а п'ять дітей самотніх остали сиротами без батька і без мам.

Нехай прибрана земля Ва-шингтона буде йому легка як перо.

Григорій Семчишин, секр.

ЗВІТ НАРОДНОЇ ВОЛІ за місяць квітень 1941

ПРИХОДИ
Передплата від чле-нів \$1,100.00
Передплата від не-членів 12.74

Хочете довідатись, скільки українських імігрантів і їх дітей живе в Сполучених Державах?

Хочете пізнати найважливіші факти з історії нашої іміграції в Америці від найдавніших часів?

Хочете пояснити надбання і працю украї-нської іміграції своїм дітям, сусідам, газетним репортерам, організаціям, вчителям та іншим?

Коли так, тоді читайте видану Українським Робіт-ничим Союзом книжечку:

THE UKRAINIAN IMMIGRANTS IN THE UNITED STATES

By Yaroslav J. Chyz

В книжці є такі розділи: Early Ukrainian Arrivals; Mass Immigration; Beginnings of Organizations; Political Membership; Other Organizations; Cultural Life; Press; Divisions; Church; Fraternal Organizations; Fraternal Contributions to American Life; Statistics; Occupations.

Окрім того в ній подані найважливіші англійські книжки про українську історію, літературу, політичні справи, та книжки для дітей.

ЦІНА 10 ЦЕНТІВ

Замовлення посилайте на адресу:

НАРОДНА ВОЛЯ,
524 Olive Street, Scranton, Pa.

Оголошення	97.69	венційного звіту	298.59
Друкарські роботи	1,420.10	Оголошення на радіо	5.00
За книжки	4.00	Ріжні розходи	35.81
За зміну адресів	.70		
Ріжні приходи	11.32	РАЗОМ	\$2,357.32
		ПОВТОРЕННЯ	
РАЗОМ	\$2,646.55	Лишилося з березня \$	9,495.35
		Прихід за квітень	2,646.55
		РАЗОМ	\$12,141.90
Папір	\$ 48.89	Розхід за квітень	2,357.32
Пошта	159.00		
Редіговання	458.87	Остається на місяць	
Робітники	944.71	травень	\$ 9,784.58
Електрика і газ	26.65	РОЗМІЩЕННЯ	
Телефон і телеграф ..	23.22	Бонди	\$5,773.83
Комишен	9.90	Готівка в банках	3,990.75
Книжки, часописи і		Готівка на руках	20.00
журнали	17.91	РАЗОМ	\$9,784.58
Кореспонденти	53.50	ОДЕРЖАНО МАРКАМИ	
Мило і рушники	2.66	За зміну адресів	\$.80
Соц. забезпечення	70.84	За Народну Волю	.50
Стейтовий податок на		РАЗОМ	\$1.30
безробітних	95.63	Володимир Левницький	
Кліші і матриці	31.98	управляючий редактор	
Металь	63.39		
Части і поправки	3.77		
Канцелярські видатки	7.00		
Частина коштів кон-			

ЛИХО ДАВНЄ Й СЬОГОЧАСНЕ

(Продовження)

Одлагло одрадяням. Вони нову кинулися до ковала.

— Ой, та й митець! Розуму, жажеш, треба, розуму! А он невеликий хлопець і без тво-го розуму її скасував. А ще ковалем зветься!

Смицють ковала хто за ру-кав, хто за сорочку, а хтось відбіг та сразу насунув йому шапку аж на очі. Зовсім по-чуріли з радощів! Насилу ко-валі вирвався від них та втік. Кабанського Йваса всі трохі на руках не йосать.

— Ось хто наш спаситель! Ось хто порятував нас від го-лодної смерті. Як будемо в-ресени в городі на ярмарку, ці-ною громадою тобі свистуна купимо, — жартують батьки.

Івас, спершу боячись, щоб не-рятько прочухана не, дав за-е, що такої шкоди наробив, тепер почав хвастати та ви-хвалятися.

— Я, — каже, — назначо-не так зробив. Загородив пу-жально та це й повернув!

— Молодець Івасе, моло-дець! — вихваляють батьки.

— Змалку призначив свого захищати! Так ім, бисовим па-нам, усе й роби шкоду! Не-милують вони нас — і ти їх не жалуй!

Аж ось вгляділи одрадяни, що машину повезено у двір. Побігли до шляху, чим-дуж тикають:

— Нажерлася ненажера, що ї їзби поламала! Так і треба їм, клятим! Хотіли, бач, Бо-га перемудрити, а він, мило-серний, не попустив того, щоб

святий хліб його отак нехту-вати та збавляти!

Радіють, неначе малі діти. Дехто й до шинку навідався, восьмуху задавив на радощах.

— Тепер же, браття, як бу-дуть на жнива ймайти, ціни держіться! ... Гострий на нас німець зуби, хай же тепер по-поцокка ними!

Радяться, по чому ставати. Городять таку плату, мов справді їх хто наймає та ще й просить, наймаючи. А тут уже й вечоріти стало, Раді та ве-селі порозходились одрадяни вечеряти та лягати спати; де-хто, сподіваючись, що на зав-тра прийдемо на жнива ста-вати, і серп позубив, косу на-гострив.

Заходило одрадяням звече-ра сонце ясне, а на ранок вста-вало в хмарах та негоді ... Так їм здавалося, сонце ж по-вощарському світило й гріло, та одрадяни того не приміча-ли, бо кляту машину знов по-волоки з двору на поле, знов вона загарчала, валючи та ви-вертаючи снопи за снопами.

— А що, не я вам казав, що треба розуму та й ще розуму! — реготався тепер коваль над учоращими глумильниками.

— Йди собі к бисовому батькові зі своїм розумом.

Уже навсправжки лаялися селяне. Їм було досадно; вони дізналися, що разом з маши-ною привезено декілька зай-вих кіс, що ото їх уставлено нові, а позублені віддали в по-правку.

Та вже, видно, одрадяням

сама доля служила. Опівдні знову поволоки машину в двір. Погонич якомсь задивив-ся й не доглядив, як машина смикнула батіг з його рук, під-вернула під себе, і знов об-пужало кіс посклипувалися. Німець розлютувався, гукає на наймитів, збавляє всім плату на поправку машини.

— Як то це? А ми чим винні? — гукають у свою чергу наймити. — Ну й вивертай з винуватого, а з усіх — за ві-що?

Німець і слухати не хоче. Наймити погмоніли, погмо-ніли між собою, плюнули на свою зароблену за півтора дня плату та й потягли ні з чим ланами до дому.

Зістався німець без робочих з поламаною машиною. Знов прикажчик забігав по Одрі, вигукуючи:

— Хто хоче стати по два семигривники на жнива?

Тепер уже одрадяни не від-кидалися. Вони тільки злегка докоряли:

— Набрали чужих, а тепер знов до своїх! ...

З вчора раділися — кому йти; цілою громадою вибрали й шось шепталися. На ранок виставили дванадцять чоловік, та все здорових.

Закіпіла робота — аж го-рить! День пройшов благопо-лучно, і німець, радий, пооби-цяв ще гривенника накинути на чоловіка, коли й далі так ши-ро робитимуть.

На другий день не пощас-ливило: машина переломила косу об здоровенний дрюк, що непримітно десь серед по-ля взявся. Отже нічого — но-ву косу вставили й знов по-волоки.

— Воно й добре цією ма-шиною хліб брати, та то не гаразд, що вона так часто ла-мається! — казали одрадяни німцєви.

На третій день знову благо-лучно, а на четвертий, ви-раджаючи на ранок хлопці до машини, одрадяни шось їм таємно шептали.

— Глядіть же — на ямці, на ямці ... Та не спиняйте ко-ней! ...

Вийшли хлопці на поле з машиною; чи протягли, чи не протягли її разів зр три впро-довж поля, як біжить один у село.

— Чого? Забув що?

— Де там забув! ... Не-щастя! ...

— Яке нещастя?

— Зовсім к лихій годині вкрутили язи машини!

— Як саме?

— А так! Якраз на ямці — видно, вже на зло — хтось на-бив у землю прикривів та ще серед них і залізку завтовш-ки в руку встромив. Ми, звіс-но, про те байдуже. Та й ко-му в голову зайде думка, що там небезпечно? Жнемо собі; Грицько коней поганяє, ма-шина добре бере. Добирає-мось до ямки. Грицько коней дужче пущив, щоб разом ви-копитись з ямки; машина аж гуде та різє ... Коли це як загарчить, як зашкoberтає! ...

Дивимось — одна залізка, що нагинає до машини паш-ню, летить к бисовому батько-ви; далі спідня зубчаста коса, а там і верхня — мов то ру-ками бере їх та геть відкидає! Не встигли їх оглянутися, як машина скакнула в ямку та так шкoberтє і перевернула-ся ... Зупинили коней. По-

глянемо — аж отакенна зав-товшки залізка у ній застря-ла й не тільки тобі коси, а все поламало! Кружало так і тріс-нуло; залізу примостку, що на ній снопи клялося, вдвоє зі-гнуло, в землю вгородило; на-що вісь товста та залізна — так і перегоріла, одно колесо від неї аж геть-геть відкоти-лося!

— Нажали, значить? — не то з радістю, не то з докором вимовляли одрадяни.

— Нажали! — відказав па-рубок. — Там німець — як не плаче ... Нас винуватить ... Машина, каже, п'ятсот рублів коштує, а ви її не доглядали ... А чим ми винуваті? Як ти її доглянеш, коли хтось у ям-ку прикривив набив та ще й залізку встромив? Не йти ж нам поперед неї та не догля-датися, чи нема там чого не-будь! ...

Одрадяни мовчали. Дехто пішов на поле подивитись, що сталося з машиною; дехто, махнувши рукою, промовив: "Хай винуватить!" — і пішов до хати.

Опівдні прикажчик ганяв по селу та вигукував:

— Бога ви не боїтеся, ота-кої шкоди наробити! ... Усім селом тепер одвічати будете.

Одрадяни й слухати про те не хотіли.

— Чого нас до тієї шкоди тулити? ... Напримали спер-шу чужих, не дали заробленої плати — от і відіається з ни-ми! А до нас нічого чіпляється, — відказували вони на те.

Отак дошукувались, дошу-кувались винуватого та й плю-нували. А тимчасом хліб треба вбирати, та ще й не гаючись, бо не тільки жито — і пшени-

ця поспіла, а ячмінь аж по-скак. Прибіг знов прикажчик.

— Ставайте на косовицю за-плату!

— Не хочемо за гроші. З-копи давай! — відказують од-радяни.

Нічого німцєви робити, при-йшлися відіати з коп. Одра-дяни трохи не всім селом ви-йшли в поле: чоловіки та па-рубки з грабками, а жінки та дівчата снопів везати.

— Отак буде краще: по Бо-жому та по давньому, як і за-батьків робилося! А то виги-дали — машину! з другим ли-хо, і собі не на прибутку, — казали одрадяни, шпарко бе-ручись за роботу.

Скінчилися жнива; почалося порядкування та вбирання то-го, що сира земля зародила. Загупали ціпи по Одрі з ранку до пізної ночі; закруїли кіптягою токи, де перевівали купи намолоченої пашні. За-гула-засвістала і в панському току молотилка, невеличкою галкою чорніючи коло стра-шенних стогів, що біля неї, мов вавилони, здіймалися. Все то вона намірилася пожерти за який небудь місяць!

— І не подавись, клята! — казали одрадяни, слухаючи про те, що вона за день по-сто кіп збиває. Хай збиває! Їм до того ніколи встрайвати; тре-ба мерщій за своє хapatися, біля свого порядкувати. Гірка нужда вже гомоніла по хатах, а тут ще й за подушне нада-вили. Одрадяни крутілися, як жуки в окропі. Мерщій хліб прибирали та вивозили на продаж, не заглядаючи впе-ред, чи надовго то його стане — аби мерщій дірки залатати та розпірки позапихати. Уро-

жай того року не густий вдав-ся, всіх обдурив: з коп лед-ве-ледве по три мірки вибива-ли. Як полічили одрадяни, то хліба не то що до нового, а хоч би до Різдва стало. А про-те не дуже в тугу вдарялися.

— Слава Богу й за те, що є, а там побачимо, що ще бу-де. Може пішло милосерний, що горлата ненажера вто-миться, як і косарка, тоді ще трохи замолотом придаємо.

То цим, то тим боком зиму перебудемо. Аби через зиму, а там, як люде кажуть, вовка сами ноги годують! — казали одрадяни, сподіваючись на панські стогі та на те, що мо-же подавиться молотилка-не-нажера.

А "ненажера" тимчасом не тільки не давилася, а ще більш зіхала та дерла свого рота: не тільки від ранку й до вечора гула та свистіла, а ще й ніччю торохтіла на всю Одроду. Та й доторохтілася! ... Вихопилася якомсь під ві-тер іскра з високого димаря, мала, невеличка сама, а вели-кої шкоди наробила, разом пожежею ввесь тїк обхопила. Таке вогнище розвела, немов серед пекла: по землі густий дим стелить, до хмар жарке подумя засилає ...

Вночі страшно було глянути на те: чорне небо, як розпечене за-лізо, червоніє: криваве зарево на всю округу світить та сніє; панський двір і Одрада сумно позирвають на те вогнище мо-ре, бездужні занебудувати зро-бити, якнебудь сапомоготи горю; собаки глухо виють, налякані невиданим дивом, і їх глухі заводи сумом та жалощами розносяться по всіх усядах. Моторошно й страшно! ...

(Даліше буде)

OUR AMERICAN PAGE

Mail contributions to 524 Olive Street, Scranton, Pa.

IS FREEDOM WORTH THE PRICE?

Perhaps better than any other group, labor knows that there is nothing without its price, that anything worth having costs in some way or another. Labor has been close to realities all its days, and now when the fight for freedom is waging, labor knows that the full measure will be demanded for that freedom.

The price of freedom has always been high. The early pioneers who settled this great land of ours paid dearly in hardships and privations for the right to live as free men. Theirs was a constant struggle and a story of day-by-day sacrifice. Later they had to endure a civil war in order to bring unity to the country as a whole, as well as political freedom to all men. Since that time, we have grown and progressed as no other nation in the world. We have come to take our freedom for granted. But now there has come the hour of reckoning. As a nation, we are face to face with the problem of whether freedom is worth the price it is going to cost us.

Labor knows that freedom is worth any price. It has seen how in the enslaved nations trade unions were the second group to be wiped out. The Jews were the first group to go, yes—but organized labor was always next. Labor has no illusions as to its slave status in a totalitarian set-up. It has seen the price that British labor is willing to pay to fight on under the greatest handicap that can come to man—the de-

struction of his home and family.

Labor knows that only in co-operation is there strength, that the only real weapon against the regimentation of totalitarianism is the solidarity of unified action—each individual working as a free man for the good of his fellow citizens.

The price of freedom is rising. It will cost in money, for there must be taxes to pay for the needed armaments and the training of men. It will cost in luxuries, for we will have to give up many things to which we have grown accustomed. It will cost in time, for we must bend all of our energies to the one end of making our country so strong that the enemy cannot penetrate our defenses, either from without or from within. It will take its toll in patience, courage and long suffering, but—and here is the great difference between the cost of freedom and the cost of blind subservience—it will not cost our liberties. Though we may willingly, even gladly, set them aside under the exigencies of the moment, we will reserve the right to insist on them again once the emergency has passed. We will remain free men in a free nation, with liberty of conscience and full rights of citizenship.

Labor has already answered the question troubling the minds of fearful men—"Is freedom worth the price?"—and its answer is and should always be—an emphatic YES!

Ruth Taylor

COMMITTEES NAMED FOR LUMBER AND TIMBER PRODUCTS

Two committees have been named to recommend minimum wages, not exceeding 40 cents an hour, for the lumber and timber products industry and for the wood furniture manufacturing industry, it was announced recently by Frank J. G. Dorsey, regional director for the Wage and Hour Division, U. S. Department of Labor, in Pennsylvania and Delaware.

The committee for lumber and timber products industry will meet in Washington June 23 and the committee for the wood furniture manufacturing industry will meet in Washington on June 17.

The lumber and timber products industry is defined for members of the committee as: "Wood saw milling and surfacing; wood reworking, including but without limitation kiln or air drying and the manufacture of planing mill products, dimension stock, boxes and wood turnings and shapings; and the manufacture of specialized timber products including but without limitation shingles, cooperage stock, veneer, plywood and veneer packaging; provided, however, that the term does not include cooperage or the manufacture of cigar boxes, cork products, reed and rattan products except vegetable and fruit baskets, or furniture and furniture parts. The manufacture of any product under this definition shall be deemed to begin with the unloading of raw material at the mill site."

Celebrating Flag Day in Hawaii

Hope of reaching statehood some day was the fundamental thought in Hawaii's flag day festivities. At Waikiki, Honolulu, anti-aircraft artillery man Winkler and naval air station man Nash conduct a private parade of their own with Emmaline Correa, left, and Lolita Kaele.

The wood furniture manufacturing industry is defined as: "The manufacturing, assembling, upholstering and finishing from wood, reed, rattan, willow and fiber, of upholstered and other household, office, lawn, camp, porch and juvenile and toy furniture, including but without limitation porcelain breakfast furniture and radio, phonograph and sewing machine cases and cabinets, the manufacturing and assembling from wood of furniture parts for the above, separately, set up or knocked down including but without limitation parlor furniture, frames and chairs in the white. The manufacture of any products covered under this definition shall be deemed to begin following the delivery of wood from the kiln or from the air-dried dimension shed."

Pennsylvania members of the committees include:

G. Allen Dash, Jr., University of Pennsylvania, on both as a public member; M. C. Jones, Gettysburg Furniture Company, Gettysburg, for the employers, and Sal B. Hoffman, Philadelphia, Upholsters' International Union (AFL) for the employees, on the furniture committee.

Onward, Old Glory

Unfurling to the breeze, Old Glory is escorted by four stalwart members of the 101st Infantry, as they pass in review during drill at Camp Edwards, Mass.

THE PEOPLE'S FORUM

Opinions printed here are the authors'.

IT CAN BE DONE

Michael Pawlyshyn is justified in criticizing the present and two previous administrations of the Ukrainian Youth's League of North America in respect to the inactivity of its sports department. For it was the sports department in the early years of UYL-NA history that was the most active, the most productive, the most widely publicized and the best known. Unfortunately, it is not so today, due chiefly, as Mr. Pawlyshyn has pointed out, to the poor quality of sports directors charged with duties and responsibilities for which they were not qualified, as amply evidenced by their failure to successfully conclude a genuine national basketball tournament in which true champions were crowned.

Permit me to turn the pages of the UYL-NA sports history back to 1936 to refresh the memories of skeptics who contend that it can't be done because "the managers refuse to answer correspondence." As national sports director of the UYL-NA that year, I cite these facts from the sports file in my possession:

Five years ago last May 17th, the first national Ukrainian amateur basketball tournament was completed in Rochester, N. Y. The feature of the elimination tourney was that champions were named in all eight areas of the UYL-NA sports department. Those champions were:

W Area 5 Monessen, Pa.
E Area 6 Cleveland, Ohio.
S Area 7 Detroit, Mich.
T Area 8 Chicago, Ill.

Monessen won the western half championship in the finals in Cleveland when it defeated Detroit and Cleveland. Rochester won the eastern half championship on its home court by beating Chester, conquerors of Yonkers in Newark. In the national finals held in Rochester amid ceremonies, Monessen defeated Rochester to become the first legitimate national Ukrainian amateur basketball champions.

The remarkable thing of it all was that the teams agreed to travel great distances to play these games and without any "guarantees." Much pressure had to be exerted on certain managers to persuade them to cooperate, and approximately 150 letters had to be written, including special trips, but the

fact remains that the job was completed despite the lateness in the season. Optimism, perseverance, hard work and interest spelled success.

The above is reviewed to prove that it can be done again with proper application by capable individuals. The proof in the pudding is that John Billy of Cleveland also succeeded in 1937 to complete the tourney fashioned along the same pattern. There is therefore no excuse why Bill Haschak, Walter Bukata and Walter Bacad could not have likewise kept the ball rolling. Yes, Pawlyshyn, it could be done again. Why not you?

Alexander Yaremko

Learn about your immigrant parents from a concise, clear, accurate survey in Yaroslav J. Chyz's THE UKRAINIAN IMMIGRANTS IN THE UNITED STATES—thirty-two pages of invaluable information. Only ten cents. Mail in coin or stamps to: The People's Will, 524 Olive Street,

PETER PEN

ри в неділю, 8 червня, в 2-й полов., там, де все, з причини, що на 1-го червня буде пікнік кемденської громади. Проситись всіх прийти. Буде справоздання делегата з конвенції і вибір комітету до пікніку, котрий відбудеться 29-го червня. По зборах буде спільна забава до пізньої ночі.
Д. Завойський, секр.

ВІДДІЛ 228, МЕКІЗ РАКС, ПА. Пірнічні збори в неділю, 8 червня, в 1:30 полов., в У. Н. Домі. Проситись всіх прийти на ці збори. Буде фінальне справоздання. Також почується від делегатів з Десятої Конвенції. Проситись контролю провірити майно, так щоб все було в порядку на цих зборах.
А. Сушинський

ВІДДІЛ 229, ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Збори в п'ятницю, 6 червня, в 8-й веч., в У. Н. Домі. Проситись всіх прийти і заплатити свої заборгованості, бо слідуючі збори, котрі відбудуться в липні, будуть пірнічні. Обов'язком всіх приходити на збори в означений час і точно платити.
А. Малоїд, секр.

ВІДДІЛ 240, Н. С. ПІТСБУРГ, ПА. Збори в неділю, 8 червня, в 2-й полов., в домі касира. Буде звіт делегата з Десятої Конвенції У. Р. С. Проситись всіх прийти на час.
П. Лесик, секр.

ВІДДІЛ 248, ЛІ СЕНТЕР, Н. Я. Збори в неділю, 8 червня, в 1-й полов., в домі т. Грися Смерлана. Проситись всіх прийти і заплатити свою належність до У. Р. Союзу і товариства. Хто не прийде і не заплатити, то за такого члена розмет не буде висланий. Отже всі як один на ці збори в означений час.
Г. Мельничук, писар

ВІДДІЛ 264, НЕВІЛ АЙЛЕНД, ПА. Збори в неділю, 8 червня, там, де все. Проситись всіх прийти, бо маємо важні справи.
А. Дзюба, секр.

ВІДДІЛ 266, ТОРОНТО, ОНТ., КАНАДА. Надзвичайні збори з приноду Десятої Головної Конвенції У. Р. Союзу відбудуться в п'ятницю, 6-го червня, в 8-й годині вечером, в локалі Оборони України. Проситись всіх членів і членкинь прийти в означений час.
Л. Залеза, рек. секр.

ВІДДІЛ 271, ФЛІНТ, МИШ, Т-во ім. І. Франка і У. Р. Клуб повідомляють всіх членів прийти на збори в неділю, 8 червня, в 2-й полов., при 1337 Миссисіппі Енью. Контрольна комісія дасть звіт з майна товариства. Також буде звіт делегата з Десятої Конвенції У. Р. Союзу. Допомагаючи нехай вирішують свої заборгованості, бо будуть суспендовані. Заплатити свою місячну вкладку, щоб можна було вислати розмет до Голо-

КОСИ

Маємо австрійські серпи і коси з найліпшою сребристою сталлю, коса довга 32 цалі, важить поверх фунта, за одним поклапанням косить пару днів. Широка коса в ціні \$2.50 з пересилкою. Перстень до коси подвійний 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами \$1.00.

Замовлення wraz з грошми посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4TH ST., NEW YORK, N. Y.

ЗМІНА АДРЕСИ

Відділ _____

СТАРА АДРЕСА:

Імя _____

Вулиця _____

Місто _____

НОВА АДРЕСА:

Вулиця _____

Місто _____

При зміні адреси треба подати число відділу і залучити 10 центів на кошт зміни.

NARODNA WOLA,
524 Olive Street, Scranton, Pa.

By NICK NICHOLS